

Πού αποθηκεύεται το γενετικό απόθεμα των φυτών του πλανήτη;

Автор(и): Растителна защита
Дата: 24.01.2021 Брой: 1/2021

Το Σπίτσμπεργκεν, ή Σβάλμπαρντ, όπως ονομάζεται στη Νορβηγία, είναι το αρκτικό αρχιπέλαγος που αποτελείται από τρία μεγάλα και πολυάριθμα μικρά νησιά. Οι περισσότερες αποστολές προς τον Βόρειο Πόλο ξεκινούν από εδώ. Αν και αποτελεί μέρος της Νορβηγίας, το αρχιπέλαγος έχει ένα ειδικό διεθνές καθεστώς που επιτρέπει σε μια σειρά χωρών να πραγματοποιούν οικονομικές δραστηριότητες εκεί.

Η μεγαλύτερη τουριστική πόλη του αρχιπελάγους είναι η νορβηγική Λόνγκγιαρμπιεν, και η δεύτερη είναι το ρωσικό χωριό Μπαρέντσμπουργκ. Η μέση μηνιαία θερμοκρασία κυμαίνεται από +4,4 βαθμούς τον Ιούλιο έως -20,7 βαθμούς τον Φεβρουάριο. Το μεγαλύτερο μέρος της επικράτειας καλύπτεται από παγετώνες, οι οποίοι τα τελευταία χρόνια λιώνουν ενεργά λόγω της υπερθέρμανσης του πλανήτη.

Όλα τα αξιοθέατα στη Λόνγκγιαρμπιεν χαρακτηρίζονται ως τα βορειότερα. Εδώ βρίσκεται επίσης το Παγκόσμιο Χρηματοκιβώτιο Σπόρων – μια τεράστια συλλογή σπόρων, που ιδρύθηκε από τη Νορβηγία υπό την αιγίδα του ΟΗΕ το 2006.

Για ευφωνία ονομάζεται ο νέος «Κιβωτός του Νώε». Ο στρατηγικός στόχος είναι να αποτραπεί η καταστροφή της φυτικής ποικιλότητας σε περίπτωση μιας παγκόσμιας πλανητικής καταστροφής, όπως πυρηνικός πόλεμος, πρόσκρουση αστεροειδή, δραστικές αλλαγές στο κλιματικό και φυτοϋγειονομικό περιβάλλον. Σε μια εγκατάσταση που βρίσκεται σε βάθος 120 μ., προστατευμένη από θωρακισμένες πόρτες, αποθηκεύονται περίπου 4,5 εκατομμύρια προσβάσεις, με ειδική περιοχή που διατίθεται για κάθε χώρα. Το Σπίτσμπεργκεν δεν επιλέχθηκε τυχαία – λόγω του κρύου καιρού εδώ, οι προσβάσεις δεν θα υποστούν ζημιά ακόμα και σε περίπτωση βλάβης των ψυκτικών μονάδων.

Ποια είναι η συμμετοχή της Βουλγαρίας σε αυτό το μεγάλης κλίμακας έργο;

Παραθέτουμε τη γνώμη της Αναπλ. Καθ. Δρ. Γκεργκάνα Ντέσεβα, Επικεφαλής του Εθνικού Τραπεζιού Γονιδίων στο Ινστιτούτο Φυτικών Γενετικών Πόρων στο Σάντοβο:

«Η διατήρηση της φυτικής ποικιλότητας είναι μια πολύπλοκη διαθεματική διαδικασία, η οποία αποτελεί αντικείμενο διαφόρων εθνικών και διεθνών πρωτοβουλιών. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα ενώνει τις προσπάθειες προς αυτή την κατεύθυνση οργανώνοντας το Ευρωπαϊκό Συνεργατικό Πρόγραμμα για Φυτικούς Γενετικούς Πόρους (ECPGR). Μία από τις προτεραιότητες του προγράμματος είναι η εισαγωγή εναρμονισμένων μηχανισμών για τη διατήρηση, αξιολόγηση και τεκμηρίωση των προσβάσεων. Το Ινστιτούτο Φυτικών Γενετικών Πόρων (IPGR) στο Σάντοβο είναι ο Εθνικός Συντονιστής για τη διατήρηση της ποικιλότητας των καλλιεργούμενων φυτών και των άγριων συγγενών τους στο πλαίσιο του ECPGR. Η εθνική συλλογή *ex situ* στο τραπέζι γονιδίων του IPGR αποτελεί μέρος του Ευρωπαϊκού ηλεκτρονικού καταλόγου για φυτικούς γενετικούς πόρους EURISCO (<http://eurisco.ecpgr.org/>). Η βάση δεδομένων (BGR Εθνικό Ευρετήριο) περιλαμβάνει δεδομένα διαβατηρίου για 69.435 προσβάσεις, περιγραφόμενες σύμφωνα με τον περιγραφέα FAO/Bioversity (2017). Από το 2009 η βουλγαρική συλλογή αποτελεί μέρος του ευρωπαϊκού ολοκληρωμένου συστήματος τραπεζιών γονιδίων – AEGIS (<http://aegis.cgiar.org>). Προϋπόθεση για τη συμπερίληψη φυτικών γενετικών πόρων στη βάση δεδομένων AEGIS είναι η ασφαλής αντιγραφή των προσβάσεων στο Παγκόσμιο Χρηματοκιβώτιο Σπόρων. Το 2014 το IPGR έστειλε τις πρώτες **933 προσβάσεις τυπικών βουλγαρικών ποικιλιών και τοπικών πληθυσμών** για διατήρηση στο Σβάλμπαρντ βάσει υπογεγραμμένης συμφωνίας με το Υπουργείο Γεωργίας και Τροφίμων της Νορβηγίας. Η εθνική συλλογή περιλαμβάνει προσβάσεις **δημητριακών, οσπρίων και λαχανικών καλλιεργειών**. Η Βουλγαρία κατατάχθηκε μεταξύ των πρώτων ευρωπαϊκών χωρών

(μετά τη Γερμανία, τη Νορβηγία, την Ιρλανδία και την Τσεχία) που κατέθεσαν πρωτότυπες φυτικές προσβάσεις για τις μελλοντικές γενιές στη νέα «Κιβωτό του Νόε». Η πρόθεση του ινστιτούτου μας είναι να εμπλουτίσει τη συλλογή, έχοντας υπόψη το γεγονός ότι **το τραπέζι γονιδίων στο Σάντοβο διατηρεί μια από τις πλουσιότερες συλλογές στην Ευρώπη**, αλλά δυστυχώς περιοριζόμαστε από την έλλειψη στοχευμένης χρηματοδότησης για την αναγέννηση των προσβάσεων και την κάλυψη των υψηλών μεταφορικών εξόδων.»

Η αποστολή με βουλγαρικές προσβάσεις φυτικών γενετικών πόρων που υποβλήθηκαν για υπεύθυνη φύλαξη στο Παγκόσμιο Χρηματοκιβώτιο Σπόρων στο Σβάλμπαρντ, Νορβηγία